

Notes folklòriques

Del recull de la Secció d'Estudi

Excursió del 28 de febrer de 1933

Josep Vendrell i Ventura (a) Vell Romà té la seva residència actual a Can Romà, casa de pagès del terme d'El Coll. Es un tipus autèntic de raça. Va molt corbat, però conserva la plenitud de les seves facultats. Gaudeix d'una memòria excel·lent i la seva conversa es fa simpàtica. Per a donar-li més caràcter porta barretina vermella. Nasqué el dia 18 d'octubre de 1868 i és natural de Palou, d'on en va marxar a l'edat de vuit anys per a fer de rabadà.

D'ell en recollim les següents narracions i llegendes:

Dòlmen de Pins Rosés

Fa uns cinquanta anys que el comte de Bell-lloc va trobar a l'arxiu de la Diputació que en un punt anomenat Pins Rosés hi havia un quadro fet de pedres, en el mig del qual n'hi havia una dreta i una altra d'ajeguda; allà hi havia un pou on hi tiraven caps i cames. Fa molts anys que en aquell lloc hi havia un hostel. Segons es va poder comprovar després, en aquell hostel s'hi mataba persones i la carn era servida als parroquians.

Un dia va anar-hi un jove guerrer, a qui els hostalers decidiren matar. La criada de l'hostal, en veure aquell jove de tan bona presència, va quedar-ne enamorada i enterada de que els seus amos decidien fer amb ell el que ja havien fet amb tants d'altres, va proposar-li de que si es casava amb ella, el lliuraria d'una mort certa.

El jove, en enterar-se de la dissort que l'esperava, va convenir casar-se amb la criada. Ella va dir: «Sota del llit trobaràs un mort; posa'l a sobre i tu amaga't sota». Ell així ho va fer. A la nit, un tallant convenientment dissimulat penjat al sostre, va caure damunt el cadàver.

El xicot va marxar amb la criada; en donaren tot seguit coneixement i tot es va descobrir.

Dòlmen de Pedra Arca (Villalba Sasserra)

Una criada es va donar al diable a canvi de que fes el pont de Martorell, amb una condició precisa: que el pont havia d'estar fet abans de cantar el gall. Els diables començaren la feina i treballaven febosament. La criada, però, va repensar-se i tot era penedir-se de la promesa que havia fet.

La seva mestressa, en veure-la trista i plorosa, va preguntar-li què li passa-